

20100331-3

Ki/-HKA1-

Elvekraft
Askerveien 61

1384 ASKER

Vår ref.:
08/1260-9
Løpenr.:
24930/10

Saksbehandler:
Dag Magnus Andreassen
Tlf. dir.innvalg:
77 78 83 41

Arkiv:
140&18 KPLAN
Deres ref.:

Dato:
24.09.2010

SKJERVØY KOMMUNE - SMÅKRAFTVERK I VITTNESELVA - KULTURMINNEUNDERSØKELSE: KULTURETATENS UTTALELSE

Vi viser til vårt brev av 23.10.2009 og Deres aksept av budsjett i e-post av 24.6.2010.

Vittneselva ligger lengst nord på Kågen og renner ut i Kågsundet. Sørvest for utløpet ligger en boplass fra yngre steinalder med 11 registrerte hustufter (Askeladdens ID 56869). Like nordøst for elva ligger en åpen boplass fra eldre steinalder (ID 17519) med ei utstrekning på ca. 250 x 250 meter. Utbyggers opprinnelige ønske var å legge vei og rørtrase vest for elva, noe som ville ha ført til direkte konflikt med kulturminne 56869. Etter ønske fra planlegger om å unngå konflikt med kulturminnet ble traseen endret og foreslått lagt øst for elven med stasjonsbygning i Nordre Vittnesbukt. Her vil ei rørgate passere like ved en registrert bogastille (jaktleger) (ID 37523). Stasjonsbygningen er tenkt plassert rett øst for to hellegroper (ID 137388) som tidligere har vært undersøkt i forbindelse med at nytt fergeleie opprinnelig var tenkt plassert her. Området ved Vittneselva er med andre ord svært rikt på kulturminner fra flere forhistoriske perioder.

Boplassene ID 56869 og ID 17519 er datert til henholdsvis yngre og eldre steinalder. Disse lokalitetene har en åpenbar tilknytning til landskapet med klar referanse til Vittneselva og Vittnesfossen. Dersom elva legges tørr og fossen forsvinner som karakteristisk landskapselement, vil opplevelsen av disse kulturminnene innskrenkes betydelig. Bogastillen ID 37523 knyttes til jakt på landpattedyr (mest sannsynlig rein), og kan ha tilknytning til bosettingen i både eldre og yngre steinalder. De to hellegropene som ligger under ID 137388 kan knyttes til oljeutvinning fra spekket av sjøpattedyr. Disse tidfestes vanligvis til perioden mellom Kristi fødsel og 1200-tallet og er å betrakte som en samisk kulturminnetype. Disse hellegropene som ble arkeologisk undersøkt på 1990-tallet, og fremstår i dag som svært gode eksempler på denne typen kulturminner og har meget høy pedagogisk verdi da de nå fremstår omtrent slik de ble bygget, med kantsilte steinheller langs veggene og hellelagt bunn. Selv om hellegropene tidligere er undersøkt er alle disse kulturminnene automatisk fredete etter kulturminnelovens (kml) § 4.

Navnet Vittnes kan mest sannsynlig relateres til ordet vete. En vete, også kalt baune eller varde, inngikk i det tidligste varslingssystemet vi kjenner langs kystleden. Dette ble etablert på slutten av 900-tallet og bestod i tenning av bål for varsling om fiendtlig invasjon i ufredstider. På bakgrunn av ei slik tolkning er hele Vittneset å betrakte som et automatisk fredet kulturminne, jf kml § 4 f.

Vittneset, med Vittnesfossen er svært fremtredende og synlig på lang avstand. Fossen er et markant landskapselement, både fra Kågsundet og fra Arnøya og Laukøya. Området er også et populært utfartsområde.

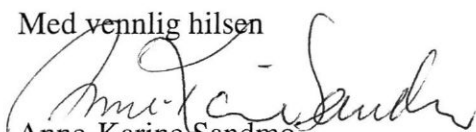
Den tydelige lesbarheten av landskapet og samspillet mellom landskap og kulturminner fra en så lang periode av forhistorien gjør Vittnes til et unikt og særlig verdifullt verneverdig kulturmiljø. Kulturminnene på Vittnes var en vesentlig årsak til at fergeleiet på Kågen ble plassert lengre øst enn opprinnelig planlagt og spørsmål vedrørende landbasert oppdrett på vestsiden av neset har også blitt avvist av hensyn til kulturminnene.

Vi vil på det sterkest fraråde ei kraftutbygging på Vittnes på bakgrunn av landskapets beskaffenhet, kulturminnenes opplevelsesverdi og Vittnesfossens markante landskapspreg. Dersom planen legges ut på høring vil vi vurdere å legge planen frem for Fylkesrådet for fremme av innsigelse med begrunnelse i kml § 3.

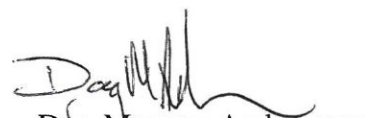
Regning for befaring vil bli ettersendt.

For uttalelse om samiske kulturminner viser vi til Sametingets kulturminneforvaltning i Troms.

Med vennlig hilsen

Anne-Karine Sandmo
fylkeskonservator

Dag Magnus Andreassen
konservator

Kopi: Åse Hansen, Økonomisenteret her
Sametingets kulturminneforvaltning i Troms
Skjervøy kommune
NVE